

ÕPILASTÖÖDE KOOSTAMINE JA VORMISTAMINE

SISUKORD

SISSEJUHATUS	2
1. UURIMISTÖÖDE TEADUSLIKKUST TAGAVAD NÕUDED	3
2. KIRJALIKU TÖÖ LIIGID JA EESMÄRGID	4
3. KIRJALIKE TÖÖDE STRUKTUUR JA VORMISTAMINE	7
4. TEADUSTÖÖ KEEL	20
5. EETIKA NÕUDED	22
6. UURIMISTÖÖ TEOSTUSE ÜLDINE KÄIK JA KAITSMINE	23
7. ÕPILASE JA JUHENDAJA KOOSTÖÖ.....	27
KASUTATUD KIRJANDUS	28
LISAD:	
Lisa 1. Kirjalike tööde struktuur.....	36
Lisa 2. Tiitelleht.....	37
Lisa 3. Uurimistöõ retsensioon.....	39
Lisa 4. Uurimistöõde hindamine.....	41

SISSEJUHATUS

Õppeperioodi vältel koostatakse järgmisi kirjalikke töid: esseed, referaadid, õpimapid, miniuurimistööd ja uurimistöid.

Käesoleva juhendi eesmärk on anda õpilastele ülevaade kirjalikele töödele esitatavatest vormistamise nõuetest.

Kirjalike tööde nõuded on sätestatud aineprogrammis ning vormistamisel tuleb lähtuda käesolevast juhendist.

1. UURIMISTÖÖDE TEADUSLIKKUST TAGAVAD NÕUDED

Teadus põhineb teaduslikul uurimisprotsessil, mis kinnitab ja arendab olemasolevaid teadmisi ja loob uusi, mis otseselt või kaudselt mõjutavad praktikat. Teadusele on omane faktide sihipärane kogumine, süstematiseerimine ja üldistamine. Uurimistööl on tõeline teaduslik ja praktiline väärtus vaid siis, kui selle tulemuse saab edukalt realiseerida praktikas. Uurimistöös tuleb kasutada neid meetodeid, millega tagatakse võimalikult tõepäraseid andmeid uuritava nähtuse kohta.

Teaduslikku tööd iseloomustab **aktuaalsus** ja **originaalsus** ning töö peab tuginema **objektiivsetele** ja kontrollitavatele andmetele ning **kriitilisele** analüüsile. Iga töö peab sisaldama midagi **originaalset**, mida varasemates töödes pole esitatud. Teiste autorite materjalide kasutamisel tuleb viidata allikmaterjalile.

Teadusteksti mõttearendus peab olema sihikindel, loogiline ja täpne ning toetuma faktidele, refereeringutele ja tsitaatidele. Neid ei tohi oma äranägemise järgi muuta. Töös ei tohi olla sisulisi vasturääkivusi, meelevaldseid väiteid ja andmeid ning kahemõttelisust.

Töö ülesehitus ja teksti sõnastus peavad olema **selgelt** esitatud. Kõik vajalikud mõisted tuleb defineerida ja kasutada samas tähenduses. Järeldused ja ettepanekud peavad tulenema tehtud uurimistööst ega tohi olla autori isiklikud mõtted. Töö tulemused peavad olema praktikas rakendatavad.

2. KIRJALIKU TÖÖ LIIGID JA EESMÄRGID

Essee on lühike üksikprobleemi isikupäraselt käsitlev kirjandusliku või teadusliku sisuga kirjutis.

Essee eesmärk on kujundada oma seisukoha formuleerimise oskust ning võimet seda tekstiliselt väljendada.

Essees on kesksel kohal autori nägemus antud teemast. Tähtsale kohale on seatud kirjutaja vaatenurk ja originaalne lähenemine, milles on näha kirjutaja isikupära. Tuleb vältida ebamäärasust, üldsõnalisust ja monotoonsust ning tarbetut sõnade tegemist. Sissejuhatav osa peab lugejas huvi äratama antud teema vastu. Lõppsõnas tuleb esile tuua essee põhiidee, mis teravdab lugeja tähelepanu ning aitab kinnistada käsitletut.

Essee koosneb järgmistest osadest:

- Tiitelleht.
- Põhiosa koosneb kolmest osast, milleks on sissejuhatus, teema arendus ja kokkuvõte. Oluline on essee sissejuhatavas osas kirjeldada nähtuse olemust lühidalt ja esitada probleem, mis on formuleeritud täpselt ja selgelt sõnastuses, et anda tööle kindel suund ning aitab vältida laialivalgust ja teemast möödakirjutamist. Edasi tuleb kirjutada töö eesmärk. Teema arenduses lähtutakse püstitatud probleemist ja eesmärgist. Teiste autorite kasutatud materjalile tuleb tekstis viidata. Kokkuvõttes osas tuuakse esile olulisem, ei tohi tuua mingeid uusi väiteid ega muud uut infot.
- Kasutatud kirjanduse loetellu kantakse ainult need allikad, milledele on tekstis viidatud.

Heale esseele omaseid tunnuseid:

- Teemas käsitletud nähtust on oluliselt piiritletud.
- Kirjutaja tunneb käsitletavat teemat, ega kopeeri teiste mõtteid.
- Sisu vastab pealkirjale. Essee ülesehitus on loogiline ja teksti osad on omavahel seotud.
- Tekst on hästi mõistetav, sisaldab väiteid ja seisukohti. Sõnastus on täpne ja tabav. Kogu essee läbib ühtne stiilikasutus (läbimõeldud sõnavalik ja lauseehitus).
- Kirjutusstiil on konkreetne, objektiivne ja asjalikult analüüsiv.

- Lähtuvalt essee tüübist tuleb vajadusel (näiteks: veenev ehk argumenteeriv essee; teaduslik essee) esitatud seisukohti põhjendada faktide ja näidete varal.
- Tekst on asjakohaselt liigendatud. Essee ei tohi olla üles ehitatud loetelu punktidenä.
- Hea essee on kergesti mõistetav, mõjuv, isikupärane ja lugejat haarav.

Essee orienteeruv maht ilma tiitellehe ja kasutatud kirjanduse loeteluta on 1-5 lehekülge. Vajadusel annab konkreetsemad suunised õppeaine õpetaja.

Referaat on probleemi lahendusel põhinev uurimusliku sisuga lühike kirjalik ülevaade, mille koostamisel tuginetakse eelkõige kirjandusallikatele.

Referaadi eesmärk on õpetada kirjaliku väljendusoskuse kaudu probleeme tõstatama ja kirjandusallikatele toetudes otsima lahendusvõimalusi.

Refereerimine tähendab alusteksti valikulist lühendamist olulisuse printsiibist lähtuvalt. Nii võõrkeelse kui ka eestikeelse teksti refereerimisel tuleb olla hoolikas, et algupärane mõte ei muutuks ning samuti ei tohi lisada omapoolseid seisukohti.

Õpimapi eesmärk on arendada õppija:

- oskust oma õppimist planeerida, teostada enesekontrolli ja võtta isiklikku vastutust õppimises;
- oskust seada eesmärged, koguda informatsiooni, seda selekteerida ja süstematiseerida ning anda sellele kindel vorm (mapis, kiirkõitjas, arvutikettal jne);
- suhtlemisoskust ja võimet väljendada oma mõtteid arutelu, kirjutamise ja loominguga kaudu;
- oskust reflektiivse protsessi kaudu hinnata oma teadmisi, neid analüüsida ja seada vajalikke suundasid edaspidiseks tegutsemiseks.

Õpimapp sisaldab vajadusel sisukorda, õppeprotsessis koostatud teoreetilisi kirjutisi; õppematerjale, juhiseid, ettekandeid, uurimistulemusi, õppija loetud tekstide kokkuvõtteid, erinevaid seminaritöid, fotosid, pilte, jooniseid, skeeme jne. Täpsemad juhised õpimapi koostamiseks annab õppeaine õppejuhend.

Õpimapi edukaks kasutamiseks õppevahendina on oluline, et õppija:

- koostab õpimapi enda, mitte õppejõu jaoks;
- struktureerib portfoolio sisu;
- kogub materjali järjekindlalt ja süstemaatiliselt;
- analüüsib ja hindab ennast kui õppijat ja tulevast töötajat;
- kasutab portfooliot kogu õppeprotsessi vältel.

Miniuurimistöö on probleemile lahenduse otsimisel põhinev lühike teoreetiline uurimus, mille koostamisel tuginetakse kirjandusallikatele.

Uurimistöö on aktuaalset probleemi kvalitatiivselt või kvantitatiivselt käsitlev kompleksne teoreetilis-rakenduslik uurimus. Selle koostamise käigus omandatakse teadustöö kogemusi ja oskust analüüsi tulemusi sisuliselt tõlgendada ning üldistada.

Uurimistöö koostamise eesmärgid on:

- õpetada kriitiliselt hindama varasemate uurimistööde tulemusi ning kasutatud meetodeid;
- arendada õpilases probleemi selge piiritlemise ja kompleksse analüüsimise (omandatud teoreetiliste ja praktiliste oskuste kasutamine) oskusi;
- arendada õpilases püstitatud probleemidele põhjendatud lahendusvõimaluste leidmise oskusi;
- kujundada õpilases oskust oma seisukohti põhjendada ja kirjalikult esitada;
- anda ettevalmistus edasiõppeks.

3. KIRJALIKE TÖÖDE STRUKTUUR JA VORMISTAMINE

Kõigil õpilastöödel on ühtsed vormistamise nõuded. Kirjalike tööde struktuur on toodud lisas 1.

Üldnõuded

1. Töö kirjutatakse eesti keeles, lauseehitus ja kirjavahemärkide kasutamine tekstis peab vastama eesti keele reeglitele.
2. Kirjutise kui terviku ülesehitus peab olema loogiline ning töö eri osad omavahelises vastavuses. Väljendusviis peab olema selge ja üheselt mõistetav. Teksti loetavuse huvides tuleb vältida pikki lauseid ja liigset võõrsõnade kasutamist.
3. Kirjalikud tööd trükitakse arvutil A4 formaadis, ühepoolsel paberilehel. Kirjatüüp *Times New Roman*, tähe suurus 12 punkti, reavahe 1,5 intervalli. Lehekülje vaba ruum 3 cm vasakust ja 2,0 cm teistest servadest. Tekst on rööpjoondatud.
4. Töös jaotatakse tekst lõikudeks. Ühe lõigu pikkus on vähemalt kolm sisutihedat lauset. Tekstilõigud eraldatakse vahemikuga plokkstiilis 6-12 punkti. Töös ei kasutata taandridu.
5. Pealkirjade ette ja järele jäetakse plokkstiilis vahe. *Heading 1* 24 punkti, *Heading 2 ja 3* 12 punkti
6. Kõik leheküljed alates sisukorrast nummerdatakse. Tiitelleht võetakse nummerdamisel küll arvesse, kuid leheküljenumbrit neile ei lisata. Numbrid lisatakse lehekülgede jalusesse paremale.
7. Kõik peatükid (*Heading 1*), algavad uult lehelt (n: kokkuvõte, sisukord, sissejuhatus, uurimistöö meetodika kirjeldus, uurimistulemuste peatükid, arutelu, järeldused, kasutatud kirjandus, lisad). Alapeatükke alustatakse jooksvalt leheküljelt ja lisaks pealkirjale peab leheküljele mahtuma ka järgnevat teksti vähemalt kolm rida.
8. Pealkirjad kirjutatakse rasvases kirjas (*Bold*). Pealkirjades sõnu ei poolitata, lühendeid ei kasutata. Pealkirjad joondatakse lehe vasakusse serva ja pealkirja lõppu ei panda punkti. Vormindada pealkirjad pealkirja stiilis *Heading*-stiili. *Heading 1* – 16-20p, *Heading 2* – 12-16p, *Heading 3* – 12p

9. Töös ja sisukorras nummerdatakse araabia numbritega järgnevad osad (alustades number ühest): uurimistöö metoodika, peatükid, alapeatükid ja nende alajaotused ning arutelu. Peatüki alapeatüki number peab sisaldama ka vastava peatüki numbrit. NB! Sissejuhatust, sisukorda, kokkuvõtet ja kasutatud kirjandust ei nummerdata.
10. Kasutatud kirjanduse loetelus ühe allika kirje koostamisel kasutatakse ühekordset reavahet (*Singel*). Kahe kirjandusallika vahele jäetakse plokkstiilis vahe 6-12 punkti.
11. Võõrkeelsed sõnad ja eestikeelse teksti selgitused tuuakse kaldkirjas (*Italic*) ning on sulgudes kohe selgitava sõna järel.
12. Kirjavahemärk on kohe sõna või mõne muu sümboli järel ja talle järgneb tühik.
13. Tuleb vältida töö peatüki alustamist ja lõpetamist tabelitega, joonistega, loeteluga.
14. Tekstis mõne sõna või lauseosa esiletõstmiseks kasutada kirja (*Bold*). Teksti esiletõstude kasutamisel tuleb olla mõõdukas. Tekstis allajoondamist mitte kasutada.
15. Refereeringud ja tsitaadid koos viidetega esitatakse oma seisukohtadest eraldi.

Tiitelleht on töö esimene leht, millele märgitakse:

- Õppeasutuse nimetus.
- Autori ees- ja perekonnanimi ning klass.
- Töö pealkiri (trükitähtedega, rasvases kirjas *Bold* ja tähe suurus 12-20 punkti).
- Töö liik (nt. praktiline töö muusikaõpetuses, uurimistöö kunstiõpetuses).
- Töö tegemise koht (lähtuda õppeasutuse asukohast) ja aasta;

Sisukord koostatakse arvutil. Esmalt vormindatakse pealkirjad *Heading*-stiilis.

Sissejuhatus on lühike (1-2 lk) ja konkreetne ning sisaldab:

- teema valiku põhjendust: uurimistöö tausta kirjeldus ja sellest tulenevalt selge uurimisprobleemi sõnastus, hüpotees;
- probleemi lahendamise tähtsust;
- töö eesmärki, uurimisülesandeid või –küsimusi;
- empiirilise uurimuse korral (uurimistöös) lühiülevaadet metoodikast;
- keskseid mõisteid ja vajadusel sõnaseletusi.

Empiiriliste uurimistööde ülesehituse aluseks on probleemi püstitamine ning selle lahendamiseks sõnastatud **hüpoteesi** tõestamine või ümberlukkamine.

Uurimisprobleem on olukorra või situatsiooni kirjeldus, mis tuleneb praktikast ja vajab lahendamist, arendamist või muutmist. Uurimisprobleemi kirjeldamisel tuleb toetuda ka kirjandusele, viidates uurimistulemustele ja varasematele seisukohtadele. Probleemi sõnastusel on oluline selle täpsus ja selgus.

Töö **eesmärk** näitab, milleni soovitakse jõuda probleemi lahendamisel. Sõltuvalt eesmärgist määratakse kindlaks konkreetsemad ülesanded või küsimused, kuna nende lahendus peab moodustama töö põhiosa peatükkide sisu.

Kesksete mõistete seletused kirjeldavad mõistete tähendusi ja nende omavahelisi seoseid. See aitab selgelt defineerida uurimisprobleemi, seada uurimistöö eesmärgi ja püstitada ülesandeid või küsimusi. Kesksete mõistete defineerimisel tuleb lähtuda konkreetsest teemast.

Lisaks kesksete mõistete seletustele kirjutatakse uurimistöö sissejuhatuses vajadusel lahti ka need sõnad, mis on spetsiifilised ainult antud uurimisteemale ja mida kasutatakse töös korduvalt. Sissejuhatuses ei tooda välja töös saadud tulemusi ja järeldusi.

Töö põhiosa

Peatükid ja nende allosad peavad olema sisuliselt ning loogiliselt üksteisega seotud, õiges järjestuses ning moodustama teemale vastava terviku. Uuritavat teemat käsitletakse loogiliselt ja korrektselt liigendatult vastavalt töö eesmärgile ning uurimisülesannetele või -küsimustele.

Uurimistöö osad:

- teoreetilise uurimuse (kirjanduse ülevaade) peatükid (vajadusel ka alapeatükid);
- uurimistöö metodika peatükk - teoreetilise uurimuse korral uurimistöö tüüp, uuritava materjali kirjeldus, andmete kogumise protsessi kirjeldus ja kirjanduse analüüsi protsessi kirjeldus ning uurimistöö usaldusvääruse tagamine; empiirilise uurimuse korral uuritavate kirjeldus (populatsioon ja valim),
- teoreetilise ja/või empiirilise uurimuse(tulemused) peatükid ja alapeatükid;
- arutelu.

Uurimistulemused

Empiirilise uurimuse korral teoreetilise ja empiirilise materjali analüüsi vahekorraks on 1:1. Teoreetilises osas antakse analüüsiv ülevaade teemakohasest (lähtuvalt uurimisprobleemist ja püstitatud ülesannetest) materjalist kirjandusallikate põhjal. Uurimistulemuste esitamisel on tähtis osa autoripoolsel tekstil, kus analüüsitakse ja võrreldakse saadud andmeid. Olulisemate tulemuste rõhutamiseks tuleb need esitada graafiliselt. Teoreetilises osas tuleb toetuda seisukohtade refereerimisel erinevatele autoritele.

Arutelu osas töö autor väljendab oma põhjendatud seisukohti uurimistulemuste osas ja kõrvutab varasemate kirjutistega. Kirjeldab antud uurimustulemuste tähtsust. Pakub välja teemast lähtuvalt edaspidist uurimist vajav(ad) probleem(id). Teeb asjakohaseid ettepanekuid, mis tulenevad töö tulemustel põhineva arutelu käigust ja on realselt rakendatavad. Arutelus ei arendata tööd, vaid analüüsitakse saadud tulemusi. Arutelu maht on 1/10 töö põhiosa mahust.

Järeldused baseeruvad töö tulemustel ja nendest peab selguma, milliseid konkreetseid lahendusi andis iga püstitatud ülesanne ning kas töö eesmärk saavutati. Järeldused esitatakse lühidalt ja konkreetset kas nummerdatuna või teesidena. Igale püstitatud ülesandele peab kaasnema töö tulemuste põhjal konkreetne järeldus.

Kokkuvõte (koostatakse miniuurimistöös ja uurimistöös) on lühiülevaade (1lk) tööst, milles tuuakse:

- Töö eesmärk.
- Uurimisobjekt ja metoodika.
- Töö olulisemad tulemused ja järeldused.

Kokkuvõttes ei esitata seisukohti ega järeldusi, mida töö eelnevates osades pole käsitletud. Samuti ei viidata kirjandusallikatele.

Kasutatud kirjandus esitatakse tähestikulises järjekorras. Loetelu hõlmab ainult töös viidatud allikaid ja teisalt peab igale loetelus olevale allikale leiduma töös viide. Kui kahes või enamas lõigus on autori mõtete refereering, siis tuleb viide kirjutada ainult viimase lõigu lõppu. Kui järgneb samal leheküljel viide samale teosele, kuid vahepeal on autori enda mõtted, siis kasutame lühendit (samas). Venekeelsed kirjandusallikad translitereeritakse ladina tähtedega.

Raamatute puhul kantakse kasutatud kirjanduse loetellu järgmised andmed: autori perekonnanimi koos initsiaaliga, ilmumisaasta, pealkiri, täpsustav info (näiteks: käsiraamat praktikumideks), ilmumiskoht ja kirjastus. Infot kordustrukü kohta ei kirjutata.

Näide 1:

Forsberg, C., Wengström, Y. (2001). Vähipatsientide kiiritusravi. Tõendusmaterjalil põhinev õendus. Tallinn: EVG Print.

Jaanson, T. (2003). Haigete uurimismeetodid ja õendustegevus. Käsiraamat. Tartu.

James, S. R., Ashwill, J. W., Droske, S. C. (2002). Nursing Care of Children. Principles and Practice. Philadelphia: Saunders Company, W. B.

Roper, N., Logan, W. W., Tierney, A. J. (1999). Õenduse alused. Tartu: AS Elmatar.

Kui raamatul on ainult toimetaja või koostaja

Näide 2:

Mustajoki, M., Manselkä, S., Alila, A., Hyvärinen, S., Huttunen, R., Rasimus, M. (toim.) (2001). Õe käsiraamat. Tallinn: AS Medicina.

Suzanne, C. S., Brenda, G. B. and more than 50 contributors (Eds.) (2004). Brunner and Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing. New York: Lippincott Williams and Wilkins.

Kogumike puhul (samad nõuded kehtivad ka neile raamatutele, milles on toodud peatükkide autorid) tuleb loetelu koostada järgmiselt: artikli autori perekonnanimi koos initsiaaliga, artikli ilmumisaasta, artikli pealkiri, kogumiku/raamatu toimetaja või koostaja, kogumiku väljaandmise aasta, kogumiku pealkiri, kogumikku täpsustav info, kui see on olemas (näiteks: teadusartiklite kogumik), artikli esimese ja viimase lehekülje numbrid, ilmumiskoht ja kirjastus (väljaandja).

Näide 3:

Kogumiku artikkel

Aro, I. (2000). Õe omadused ja tegevus. Kogumikus: Pruuden, E. (toim.) (2000). Eesti õenduse otsingutel. Artikleid õeteaduse magistriväitekirjadest (11-22). Tallinn.

Raamatu peatükkidel on autorid

Sepp, E. (1998). Meningiidid. Raamatus: Mikelsaar, M., Mänder, R. (toim.) Kliinilise mikrobioloogia käsiraamat. Tallinn: AS Medicina.

Teatmeteosed

Näide 4:

Kaevats, Ü. (peatoim.) (1996). EE. 9.kd. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus.

Ajakirjas (sh ka interneti ajakiri) avaldatud artikli puhul kirjutatakse välja järgmised andmed: autori perekonnanimi koos initsiaaliga, ilmumisaasta, artikli pealkiri, *ajakirja nimetus* (kirjutada

kaldkirjas), ajakirja number või köite number ja ajakirja number, artikli esimese ja viimase lehekülje numbrid.

Näide 5:

Aro, I. (1996). Õendusest, põetusest, õeharidusest. *Eesti Arst*, 2, 185-187.

Blackwood, B. (1998). The practice and perception of intensive care staff using the closed suctioning system. *Journal of Advanced Nursing*, 28(5),10.

Elektroniliste ajakirjade puhul koostada loetelu samamoodi, kui paber kandjal oleva ajakirja puhul (vt apt. 3.8.2.).

Elektronilistel materjalidel märgitakse autori perekonnanimi koos initsiaaliga, ilmumisaasta ja artikli pealkiri. Autori puudumisel tuleb kirjutada organisatsiooni nimetus pärast artikli või dokumendi nimetuse kirjutamist. Uuelt reall kirjutada interneti aadress ja ümarsulgudes info võtmise kuupäev.

Näide 7:

Plonsky, M. (2004). *Psychology with Style: Hypertext Writing Guide*. University of Wisconsin
<http://www.uwsp.edu/psych/apa4b.htm>. (28.06.05).

CD-Rom, On-line jms materjalide kasutamise korral märkida allika lõppu pärast punkti nurksulgudes CD-Rom või On-line ja panna punkt.

Näide 8:

Anderson, S. C., Poulsen, K. B. (2002). *Anderson`s electronic atlas of hematology*. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins. [CD-Rom].

Õigusakti kirjetes tuuakse akti nimetus, allikas, kus akt on ametlikult avaldatud, vastuvõtmise aasta ja õigusakti number ning seonduvate aktide arv ning õigusakti jõustumise kuupäev ja aasta. Kui on kasutatud interneti andmebaasi, siis ka kirjutada interneti aadress ja info võtmise kuupäev.

Näide 9:

Palgaseaduse muutmise seadus (RT I 2001, 50, 287; 11. 06. 2001)
<http://seadus.ibs.ee/seadus/aktid/rk.s.20010516.62.20010611.html> (2.07.05).

Täiskasvanute koolituse seadus (RT I 1993, 74, 1054; 15. 02. 1999).

Konverentsi materjalide korral koostada loetelu järgnevalt: autori perekonnanimi koos initsiaaliga, konverentsi toimumise aasta, ettekande pealkiri, konverentsi vm ürituse nimetus ja asukoht. Uurimistöö teostamisel konverentsi materjali kasutamisel hinnata kriitiliselt selle sisu tõenduspõhisuse osas.

Näide 11:

Lindqvist, O. V. (2001). Kõrghariduse hindamine: ülevaade ja suunad Euroopas. Kõrghariduse hindamine – õendusteaduse magistriõpe Tartu Ülikoolis. Tempus Phare konverents. Tartu.

Õpilastööde korral koostada loetelu järgnevalt: uurimistöö autori perekonnanimi koos initsiaaliga, ilmumisaasta, pealkiri, töö liik (näiteks: uurimistöö), koht ja asutuse nimetus.

Näide 10:

Tafitšuk, A. (2005). Kopsude kunstlikul ventilatsioonil oleva täiskasvanud patsiendi hingamisteede aspireerimine *in-line* kateetriga intensiivravi osakonnas. Uurimistöö. Tallinn: Tallinna Meditsiinikool.

Arhiivimaterjalide viitekirjes märgitakse arhiivi nimetus, fondi (lühend f) number, nimistu (n) number, toimiku (t) number, lehe (l) number. Andmed eraldatakse üksteisest komaga.

Näide 12:

Eesti Riigiarhiiv, f 798, n 7, t 43, l 6.

Muud juhud

Kui raamat, kogumik või ajakiri on välja antud näiteks kahes keeles, siis loetelu koostada selles keeles, kust materjal on võetud. Näiteks kui kogumikus on artiklid eesti ja inglise keeles (kogumiku pealkiri on samuti kahes keeles) ja kasutatakse ingliskeelset artiklit, siis kirjanduse loetelus allika kirje koostatakse inglise keeles.

Ühe autori (toimetaja, koostaja) kirjutatud või organisatsiooni poolt väljaantud tööd reastatakse kirjandusloetelus ilmumisaasta järgi alustades vanemast.

Näide 14:

Alas, R. (2001). Juhtimise alused. Tallinn: Külim.
Alas, R. (2002). Muudatuste juhtimine ja õppiv organisatsioon. Tallinn: Külim.

Kui viidatakse ühe autori (toimetaja, koostaja) mitmele, samal aastal ilmunud tööle, siis eristatakse need tähtedega a, b, c, ja järjestatakse (ühe autori tööde omavaheline järjestus) pealkirja esimese sõna alfabeetilise koha järgi. Täht pannakse kohe aastaarvu järele, tühikut vahele ei jäeta.

Näide 15:

Alas, R. (2001a). Juhtimise alused. Tallinn: Külim.

Alas, R. (2001b). Strateegiline juhtimine. Tallinn: Külim.

Mitme autori, toimetaja või koostaja puhul esitatakse nende nimed kirjandusallika tiitellehel esinevas järjekorras.

Näide 16:

Smeltzer, C. S., Bare, G. B. (Eds.) (2004). Textbook of Medical Surgical Nursing. New York: Lippicott Williams and Wilkins.

Kui autorit, toimetajat või koostajat ei ole näidatud, paigutatakse allikas kirjanduse loetellu tema pealkirja esimese sõna alfabeetilise koha järgi. Kindlasti on vaja kirjutada organisatsiooni nimetus. **Kirjandusallika pealkirja ja sulu vahele punkti ei panda.** Punkt pannakse siis, kui on toodud initsiaal. Näide: Alas, R. (2001).

Näide 17:

Arengukava 2002-2015. EV Sotsiaalministeerium. Tallinn.

Üldõe III kutsestandard (1999). Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu. Tallinn.

Lubatud on ainult nimeline viitamine. **Teksti viites** tuuakse ümarsulgudes autori perekonnanimi (autori puudumisel toimetaja või koostaja perekonnanimi), väljaande ilmumisaasta ja leheküljenumbri, kust info pärineb. Lehekülje number eraldatakse aastast kooloniga. **Näide:** (Pael 2002: 12).

Kui korraga viidatakse **mitme autori erinevatele allikatele**, siis teksti viitamise loetelu esitamisel alustatakse vanemast allikast.

Näide 18:

(Alas 2001: 12; Alas 2002: 45-46; Samel 2003: 24-27)

Mitme autori, toimetaja või koostaja puhul kirjutatakse tiitellehel esimesena toodud nimi ja selle järgi lühend eestikeelsena „jt“. (olenemata sellest, mis keeles kirjandusloetelu on koostatud).

Näide 19:

(Smeltzer jt. 2004: 24).

Autori, toimetaja või koostaja puudumisel kirjutatakse kirjandusallika nimetuse kaks esimest sõna ja kolm punkti, ilmumisaasta, koolon leheküljenumbriid.

Näide 20:

(Vendluse ja ... 2000: 4-6)

Õigusaktile viitamisel kirjutada akti nimetus (nimetuse kaks esimest sõna ja kolm punkti), ilmumisaasta, koolon ja paragrahvi number.

Näide 22:

(Tervishoiuteenuste korraldamise... 2001: § 284).

Ühe või mitme allika põhjal mitmest lausest koosneva refereeritud teksti lõigule viitamine. Mitmest lausest koosneva teksti viitamisel paikneb viide pärast viimase lauselõpu punkti.

Ühest lausest koosneva teksti viitamisel paikneb viide enne lauset lõpetavat punkti (lause viimase sõna järele ei panda punkti, see pannakse viite viimase sulu järele).

Lõigu sisu moodustub **erinevate allikate põhjal tehtud refereeringutest**.

Näide 25:

Kvalitatiivse analüüsi korral liigub mõtteprotsess konkreetselt üldisemale (Burns jt 1993: 563) arendades teooriat induktiivselt (Carr 1994: 716). Andmete kogumine, töötlemine ja analüüsimine on üksteisega tihedalt seotud (Burns jt 2001), mistõttu püütakse samaaegselt toime tulla andmete kogumisega, süstematiseerimisega ning tõlgendamisega (Burns jt 1993: 563). Kvalitatiivse uurimuse korral uuritakse nähtusi läbi inimese kogemuse, mis on subjektiivne (Ellis jt 1995: 351).

Kirjanduse loetelus:

Burns, N., Grove, S. K. (1993). *The Practise of Nursing Research. Conduct. Critique and Utilization*. Philadelphia: W. B. Saunders Company.

Burns, N., Grove, S. K. (2001). *The Practise of Nursing Research*. Philadelphia: W. B. Saunders Company.

Carr, L. T. (1994). The strengths and weakness of quantitative and qualitative reseach: what method for nursing? *Journal of Advanced Nursing*, 20(4), 716-721.

Ellis, J. R., Hartley, C. L. (1995). *Managing and Coordinating Nursing Care*. Philadelphia: J. B. Lippincott Company.

Tsitaat on sõnasõnaline väljavõte tekstist. Tsitaat peab vastama originaalile sõnastuse, ortograafia, kirjavahemärkide ja eristuskirjade (sõrendused jm) osas. Tsitaati ei liideta üheks lauseks mitmest kohast võetud lausekatkenditega. Võõrkeelest tsiteerimisel tuleb tsitaat eesti keelde tõlkida võimalikult täpselt. Tsitaat esitatakse jutumärkides. Viide märgitakse kohe pärast tsitaati lõpetavaid jutumärke. Kui tsitaati ei esitata täielikult, siis puuduv osa tähistatakse punktiiriga. Nt /.../.

Näide 26:

„Personalivalik on protsess, mille käigus kogutakse ametikoha taotleja kohta infot, mis võimaldaks prognoosida tema tulevast tööalast edukust, ning valitakse välja sobivaimad kandidaadid.“ (Alas 2001: 96).

„... kuigi praktikute hulgas kohtab sageli arvamust, et rahulolev töötaja ei tule muudatustega kaasa ... ja seetõttu tuleb hoida töötajaid rahulolematuna, näitavad uuringud rohkem vastupidist seost.“ (Alas 2002: 46).

Kirjanduse loetelus:

Alas, R. (2001). Juhtimise alused. Tallinn: Külim.

Alas, R. (2002). Muudatuste juhtimine ja õppiv organisatsioon. Tallinn: Külim.

Kaudne viitamine tähendab seda, kui ühele autorile viidatakse teise autori töö kaudu. Kaudne viitamine on lubatud ainult esmaallika puudumisel. Nimetatud võimalus kehtib tsiteerimise puhul (kaasa arvatud võõrkeelse kirjanduse puhul). **Kui töös on tsiteeritud ühe sekundaarse allika kaudu mitmete autorite erinevaid materjale, siis kasutatud kirjanduses arvestatakse neid ühe allikana.**

Näide 27:

Riehl ja Roy (1980) on defineerinud õendusmudelit järgmiselt: „süsteemiliselt üles ehitatud, teaduslikult põhjendatud ja loogiliselt seostatud mõistetekogum, mis identifitseerib õenduspraktika olulisimad osad, võetud koos nende mõistete teoreetiliste alustega ja praktikute poolt nende kasutamisel saadud kogemustega...“ (tsit. Roper jt 1999: 25 järgi).

Kirjanduse loetelus:

Riehl, J., Roy, C. (1980). Conceptual models for nursing practice. New-York: Appleton-Century-Crofts. (Tsit. Roper, N., Logan, W. W., Tierney, A. J. (1999). Õenduse alused. Tartu: Elmatar.

Tabelid

Tabelid pealkirjastatakse ja nummerdatakse araabia numbritega kogu töö ulatuses ühtlaselt, näiteks Tabel 1., Tabel 2. jne. Tabel paigutatakse viidatava tekstilõigu järele. Mahukamad tabelid esitada lisades. Tekstis esitatakse ka tabeli sisu kokkuvõtte ja viide. Näiteks:

- Alljärgnev tabel 2 iseloomustab õendusprotsessi ja uurimisprotsessi võrdlust.
- Tööstaaži järgi oli kõige väiksema staažiga õpetaja olnud ametis 1 aasta. (vt tabel 3).

Tabeli number ja pealkiri paigutatakse tabeli kohale joondatult vasakule ja järel on punkt. Sõna „tabel“, selle number ja pealkiri trükitakse rasvaselt (*Bold*).

Tabeli kõik veerud pealkirjastatakse. Pealkirjad kirjutatakse suure algustähega. Üldreeglina tuleb tabelid paigutada ühele lehele ja veerge ei nummerdata. Kui tabel jätkub järgmisel leheküljel, siis tuuakse ainult veergude numbrid.

Tabel paigutatakse lehe keskele ja sisu trükitakse kirjasuurusega 10 kuni 12 punkti ja kasutatakse reavahet 1,0. Kui tabel on esitatud kirjanduse andmete põhjal, siis tuuakse viide allikale sulgudes tabeli alla (vt tabel 1).

Näited:

Tabel 1. Tõendusprotsessi ja uurimisprotsessi võrdlus.

Tõendusprotsess	Uurimisprotsess
1.Hindamine <ul style="list-style-type: none"> ➤ andmete kogumine ➤ andmete interpreteerimine	1.Teadmine õendusmaailmast <ul style="list-style-type: none"> ➤ kliiniline kogemus ➤ kirjanduse ülevaade
2.Õendusdiagnoos	2.Probleemi püstitamine ja eesmärgi seadmine
5.Hindamine ja uuesti läbivaatamine ning vajadusel muutmine	5.Tulemused ja nende avaldamine

Allikas: (Burns jt 2001: 25).

Tabel 2. Osakonniti anketeeritud patsientide sooline jaotus.

Osakond	Mehi (%)	Naisi (%)	Kokku (%)
Kirurgia	13 (20)	21 (26)	34 (23)
Traumatoloogia	13 (20)	15 (19)	28 (19)
Neuroloogia	7 (11)	10 (13)	17 (12)
Kardioloogia	19 (30)	12 (15)	31 (22)
Kokku	64 (44)	80 (56)	144

Joonised

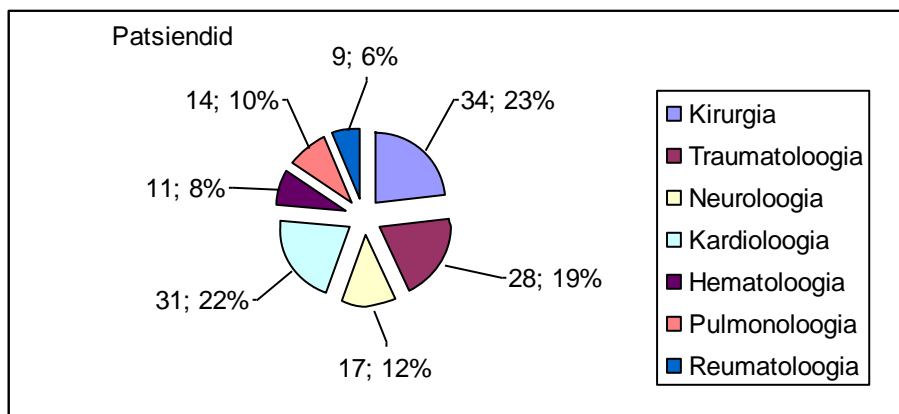
„Joonise“ nimetuse alla kuuluvad kõik töös sisalduvad diagrammid, graafikud, joonised, skeemid ja fotod. Joonised allkirjastatakse ja nummerdatakse araabia numbritega kogu töö ulatuses ühtlaselt, näiteks Joonis 1., Joonis 2. jne. Joonis paigutatakse võimalikult selle tekstilõigu järele, milles talle esmakordselt viidatakse. Tekstis antakse joonise sisust kokkuvõtlik ülevaade ning sellele tuleb tekstis viidata. Näiteks:

- Joonisel 1 on ära toodud anketeeritud patsientide jaotus osakonniti.
- Individuaalse palga kujunemisel on aluseks palgastruktuur ja töö tulemused. Palgastruktuuri koostamise aluseks on töö analüüs, ametikoha hindamine ja palgaturu uuringud. (vt joonis 2).

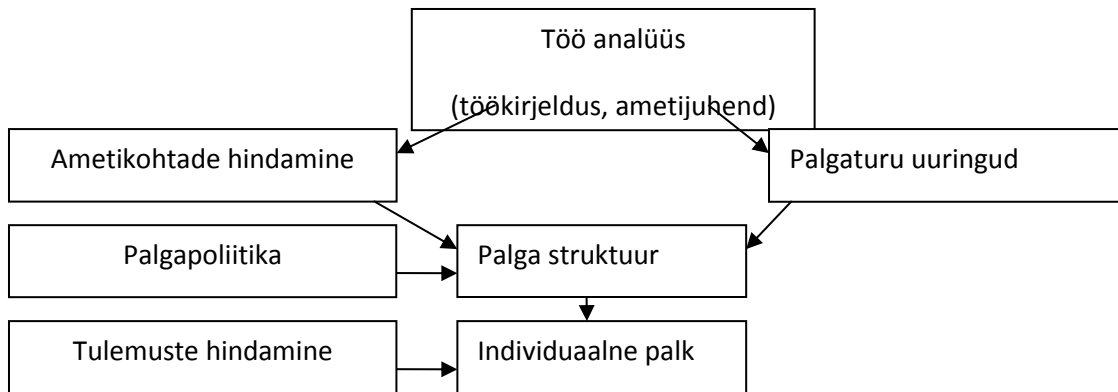
Joonise number paigutatakse joonise alla joondatult vasakule ja sellele järgneb number, mille lõpus on punkt. Punktile järgneb üks tühik ja joonise pealkiri, mis lõpeb punktiga. Sõna „joonis“, selle number ja pealkiri trükitakse rasvaselt (*Bold*).

Joonis paigutatakse lehe keskele ja joonisele kantavad tähised, arvud ja sõnaline tekst trükitakse kirjasuurusega 11 või 12 punkti ja kasutatakse reavahet 1,0. Joonisel kasutatavad tähised tuleb selgitada joonise väljal või tekstis joonise juures. Kui joonis pole autori koostatud, siis tuuakse viide allikale joonise alla. (vt joonis 2).

Näited:

Joonis 1. Anketeeritud patsientide jaotus osakonniti.

Joonis 2. Palga määramine.

Allikas: (Alas 2001: 95).

Lisad sisaldavad töö põhiosa täiendavaid materjale ja mille esitamiseks tekstis pole otsest vajadust, näiteks ankeetide vormid, kokkuvõtlikud tabelid, joonised, loetelud, juhendid jms. Kõik lisad tuleb pealkirjastada ja nummerdada araabia numbritega vastavalt neile tekstis viitamise järjekorrale. Lisa lehekülje paremasse ülanurka kirjutatakse sõna „Lisa“ ja selle number, näiteks Lisa 1 ja punkti lõppu ei panda. Kui lisa sisumaht on >1 lehekülje, siis järgmiste lehekülgede ülanurka lisatakse sõna „järg“, näiteks: Lisa 1 (järg). Iga lisa peab algama uuel lehelt. Lisadele tuleb töös kindlasti viidata. Lisad ja nende pealkirjad tuuakse ära töö sisukorras, näiteks:

LISAD

Lisa 1. Küsitlusleht

Lisa 2. Komisjoni otsus

4. TEADUSTÖÖ KEEL

Õpilastööd kirjutatakse eesti keeles. Kõneviis ja -vorm peab olema ühtne kogu töö ulatuses. Kasutada **umbisikulist teguviisi**, näiteks töös käsitletakse või töös on käsitletud. **Vältida minavormi kasutamist**. Sõnastus on korrektne ja loogiline ning vastama õigekeelsuse nõuetele. Kirjutamisel pöörata tähelepanu sisule ja selle ülesehitusele, õigekirjale ja sõnavalikule ja lausestusele. Avaldatavad seisukohad ei tohi olla mitmetähenduslikud.

Vältida tuleb kõnestiili, slängi, sõnakordusi, liigsete võõrsõnade, käibe- ja poeetiliste fraaside kasutamist. Kasutada ei tohi emotsionaalseid väljendeid (nt: lausa suurepärane, maru kiiresti).

Loetelude koostamisel tuleb kogu töö ulatuses kasutada ühtset stiili (*Format/Bullets and Numbering*). Nummerdamist kasutatakse siis, kui on oluline loetelu järjekord või arv. Töö peatükke ei alustata ega ka lõpetata loeteluga.

Näide:

Traditsioonilised juhtimisstiilid on autokraatne, bürokraatlik, demokraatlik ja passiivne.

või

Traditsioonilised juhtimisstiilid on: 1) autokraatne, 2) bürokraatlik, 3) demokraatlik.

või

Traditsioonilised juhtimisstiilid on: a) autokraatne, b) bürokraatlik, c) demokraatlik.

või

Traditsioonilised juhtimisstiilid on:

- autokraatne,
- bürokraatlik,
- passiivne.

Kui loetelu sisuks on pikemad sõnaühendid ja milles esineb ka koma.

Näide:

Kuulamisoskusel on oluline:

- 1) näidata välja, et kuulad teist inimest;
- 2) julgustada rohkem rääkima;
- 3) vältida „miks“ küsimusi.

Lühendid

Soovitav on kasutada ainult üldtuntud lühendeid. Lühendid defineeritakse esmakordsel esinemisel tekstis, näiteks Riigi Teataja (RT). Võõrkeelsete lühendite kasutamisel kirjutatakse võõrkeelne selgitus kohe selle järele kaldkirjas. Kui töös kasutatakse üle viie lühendi, milles

igauks esineb vähemalt kaks ja enam korda, siis on soovitatav koostada lühendite loetelu enne sissejuhatust. Eraldi koostatud lühendite loetelu korral tekstis ei kirjutata lühendi selgitust. Üldlevinud sõnade lühendite korral, nagu nr, vt, a, lk, jne selgitusi ei kirjutata. Kasutusele võetud lühendeid tuleb kogu töö ulatuses ühtemoodi kasutada.

Näide:

Maailma Tervishoiu Organisatsioon – MTO määratleb tervist kui täieliku füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisundit ja mitte ainult haiguse või põduruse puudumist.

Arvud

Arvsõnad (1-9) kirjutatakse üldkeelses tekstis sõnadega ning suuremad kirjutatakse numbritega. Kui ühekohalisele arvule järgneb mõõtühik, näiteks ml või muu tähis), siis kirjutatakse see numbriga, näiteks 5 ml; 9%.

Arvud, mis ulatuvad tuhandetesse, miljonitesse jne, kirjutatakse kuni 3-4 numbriga ja suurusjärk sõnadega (näiteks: 34,6 tuh kr). Üldreeglina on arvu ja mõõtühiku või muu tähise vahel üks tähekoht vahet (näiteks: 34,25 kr; 150 ml). Protsendi, nurgakraadi, -minuti ja -sekundi tähise korral ei jäeta tühikut (näiteks: 23% mehi; 38° palavikku). Kui arvule järgneb kaks tähist, siis jäetakse numbri ja tähise vahele tühik (näiteks: 8 °C).

Arvväärtused ja sellele järgnev mõõtühiku lühend või tähis tuleb paigutada samale reale. Arvudele käändelõppe ei lisata. Põhiarvud kirjutatakse araabia numbritega: 7 kuud, 8 patsienti, aastal 2004, aastail 2000-2004. Järgarvud kirjutatakse araabia numbritega, mille järel on punkt, või rooma numbritega, mille järel ei ole punkti. Näiteks: 24. jaanuaril, IV osa, XX sajand jne.

Protsentide arvutamisel piirduda täisarvuga või ühe kohaga pärast koma: 23% või 57,3%. Empiirilise uurimuse korral arvandmed esitatakse numbritena ja protsentides. Näiteks: 65 patsienti (31%) vastas, et nad on teadlikud hoolekandeosakonna teenustest ning teenuste kohta saadi infot kõige rohkem meedia kaudu – 23 (32%).

5. EETIKA NÕUDED

Õpilane on töö autor ja kannab vastutust oma kirjalike tööde koostamise eest.

Kõige olulisem on uurija kompetentsuse tase, mis baseerub erialateadmistel, antud riigi seaduste ja Euroopa ühiskokkulepete tundmisel ja austamisel.

Uurimistöö autor jälgib, et tema töö ei sisaldaks:

- inimeste diskrimineerimist selliste tunnuste alusel nagu sugu, iga, rass, nahavärvus, keel, usutunnistus, poliitilised veendumused, rahvuslik ja sotsiaalne päritolu, rahvusvähemusse kuulumine, varanduslik või tervislik seisund, pärilikkus;
- inimese era- ja perekonnaelu, kodu ja korrespondentsi saladust, konfidentsiaalset informatsiooni;

Autor peab jälgima sellealaseid kutsenõudeid ja -norme.

Uuringu korral tuleb teada, et inimese kaasamine uurimistöösse peab põhinema sellel, et:

- Uuritava (üksikisiku) huvid on eelistatud ühiskondlike ja teaduslike huvide ees.
- Uurimistöö plaan peab olema korrektselt ja kõikidele arusaadavalt ning professionaalselt ette valmistatud.
- Inimese osalemise eelduseks uurimistöös on informeeritud vabatahtlik nõusolek. Informeeritud nõusolek tuleb saada enne uuritava kaasamist uurimusse. See tähendab, et inimene teab uurimistöö eesmärki ja oma rolli selles, uurimistööst tulenevat kasu ja võimalikke tüsistusi, tagajärgi ja ohtusid ning ka seda, et ta on vaba ja võib igal hetkel loobuda uurimistöös osalemisest.
- Uuritav on informeeritud, et ta annab oma nõusoleku antud konkreetse uurimuse jaoks ja uurija ei kasuta saadud informatsiooni muul otstarbel.
- Uurimistöös ei tohi kasutada plagieerimist, andmete võltsimist, ei tohi esitada teiste autorite töid oma nime all ja isikuandmeid sellisel kujul, et oleks võimalik uurimistöös osalenud inimest identifitseerida.

6. UURIMISTÖÖ TEOSTUSE ÜLDINE KÄIK JA KAITSMINE

Uurimistöõ koostamine

Uurimistöõ tüüp ja teema valik. Töö koostatakse teoreetilise (kirjanduse ülevaade) või empiirilise uurimusena. Õpilane valib ise temale huvipakkuva ja jõukohase teadusliku uurimisteema. Teema peab olema rakendusliku iseloomuga.

Juhendamine. Juhendajaks võib olla kooli õppejõud või väljaspool kooli töötav kõrgharidusega erialaspetsialist, kellel on teemast lähtuvalt praktiline töökogemus.

Töö maht ja kirjandusallikate valik. Uurimistöõ maht on 20-30 lehekülge ilma lisadeta. Kirjandusallikaid peab olema vähemalt 5. Kirjandusallikad peavad olema teaduspõhised ja peavad kajastama uusimaid seisukohti antud valdkonnas. Tuleb eelistada erialaseid ajakirju, kogumikke ja monograafiaid, sealhulgas välisriikides ilmunuid. Töö väärtust tõstab asjakohaste teadusartiklite kasutamine.

Uurimistöõ esitamine ja kaitsmisele lubamine

Juhendaja(d) teeb (teevad) otsuse uurimistöõ kaitsmisele lubamise või mittelubamise osas.

Uurimistöõ esitamine juhendajale kaitsmisele lubamiseks. Valmis uurimistöõ esitatakse juhendajale kaitsmisele lubamiseks vähemalt kaks nädalat enne eksamit. Täpsema tähtaja määrab juhendaja sellise arvestusega, et ta jõuaks hinnata uurimistöõ sisulist ja vormistuslikku poolt kaitsmisele lubamise osas.

Kaitsmisele mittelubamine. Uurimistöõd ei lubata kaitsmisele järgmiste puuduste esinemisel:

- Ei ole selgelt välja toodud töö eesmärk ja ülesanded või küsimused.
- Puudub mõni töö osa.
- Töö osa pealkiri ja selle sisu ei ole vastavuses.
- Puuduvad vajalikud tekstiviited algallikatele.
- Töö ei vasta eesti keele nõuetele.
- Töö vormistus läheb oluliselt lahku käesoleva juhendi nõuetest.
- Plagieerimise korral.
- Töö ei ole õpilase enda koostatud.
- Töö ei ole õigeaegselt esitatud.

Uurimistöö retsenseerimine

Retsensendi valimine. Kõik uurimistööd kuuluvad retsenseerimisele. Retsensendi valib õpilane koostöös juhendajaga või aineõpetajaga. Retsensent peab olema kooli õppejõud või töötav kõrgharidusega erialaspetsialist, kes on kompetentne vastaval teemal.

Uurimistöö retsenseerimine ja tagastamine. Retsensent peab uurimistöö retsenseerima ja allkirjastama ning tagastama hiljemalt kolm tööpäeva enne kaitsmist. Retsensioon tuleb trükkida arvutil eesti keeles. Uurimistöö retsensioonileht on toodud lisas 3.

Retsenseerimine on kaitstava uurimistöö heatahtlik kriitika, mille käigus kaitsja saab esitada oma töö kohta selgitusi ja näidata oma töö materjali tundmist. Soovitav on tuua esile uurimistöö praktikas rakendamise võimalused.

Uurimistöö kaitsmine ja hindamine

Uurimistöö kaitsmine

Komisjoni koosseis. Uurimistööd kaitsakse direktori käskkirjaga kinnitatud komisjoni ees.

Kaitsmisprotseduur. Kaitsmisprotseduuri ajal on keelatud ruumi sisenemine ja sealt väljumine.

Ühe uurimistöö kaitsmisprotseduur kestab kokku 15 minutit. Kaitsmise kord on järgmine:

1. Uurimistöö kaitsmine algab esitleja pöördumisega komisjoni ja kuulajate poole ning seejärel esitatakse töö 5-7- minutilise suulise ettekandena, mille sisuks on kursusetöö teema, teema valiku põhjendus, uurimisprobleem ja selle lahendamise tähtsus lähtuvalt eriala praktika seisukohast, töö eesmärk ja ülesanded, lühike metoodika kirjeldus, olulisemad tulemused, järeldused ja ettepanekud.

Ettekande esitust tuleb toetada näitlike vahenditega, mis aitab seisukohti paremini selgitada.

2. Retsensent kannab 1 minuti jooksul ette eelnevalt koostatud retsensiooni. Kui retsensent ei viibi kaitsmisel, loeb retsensiooni ette komisjoni esimees või liige.
3. Õpilane vastab retsensendi küsimustele ja märkustele ning kaitsmiskomisjoni liikmete küsimustele 5 minuti jooksul.

4. Kaitsmisprotseduuri lõpus võib õpilane esineda 1- minutilise lõppsõnaga, milles annab hinnangu tehtud töö protsessile. Ühtlasi on see sobilik aeg soovi korral avaldada tänu nendele, kes aitasid töö koostamisele kaasa.

Uurimistöö hindamine

Uurimistöö on hindeline ja hindamine toimub kohe pärast tööde kaitsmisi kehtiva hindamissüsteemi põhjal kinnisel istungil komisjoniliikmete lihthäälteenamusele tuginedes vastavalt kooli õppekorralduseeskirjale. Häälte võrdsel jagunemisel on otsustav komisjoni esimehe seisukoht. Hindamise tulemused tehakse teatavaks õpilasele pärast komisjoni istungit. Uurimistööde hindamise kriteeriumid on esitatud lisas 4.

Uurimistöö hindamise alused. Tööde hindamisel lähtutakse järgmistest aspektidest:

- Töö pealkirja kaetus töö sisuga. Töö vastab teemale.
- Teema valiku põhjendus: uurimistöö tausta ja selge uurimisprobleemi kirjeldus. Probleemi lahendamise tähtsus.
- Uurimistöö eesmärgi, ülesannete või küsimuste selgus ja ühemõttelisus ning kasutatud metoodika kirjeldus.
- Töö peab sisaldama järgmisi koostisosasid: tiitelleht; sissejuhatus (töö teemaga vastavuses uurimisprobleem, eesmärk, ülesanded või küsimused); töö põhiosa (metoodika kirjeldus; uurimistulemuste vastavus püstitatud ülesannetele; töö tulemustel baseeruv arutelu); järeldused, mis tulenevad töö tulemustest ja annavad vastuse püstitatud tööülesannetele või küsimustele); kokkuvõte; kasutatud kirjanduse loetelu.
- Töö ülesehituse loogilisus, sisu adekvaatsus ja põhjalikkus. Töö eri osade omavaheline vastavus: pealkiri ja sisu, eesmärk, ülesanded või küsimused, metoodika, tulemused ja nende usaldusväarsus, arutelu, järeldused, ettepanekud ning vajadusel esitatud lisad. Kirjandusallikate vastavus uurimistööle ja piisavus; erialase kirjanduse (sh teadusartiklite kasutamine) ammendumine uurimisprobleemi lahendamisel.
- Uurimistöö eetika põhimõtete järgimine. Autor on ise koostanud töö ja ei ole tegemist plagiadiga.
- Töö keeleline (ortograafiline, grammatiline ja terminoloogiline) tase.

- Töö vormistuse vastavus juhendile. Tabelite ja jooniste asjakohane esitamine teksti sisu paremaks mõistmiseks.
- Nõutud töö pikkusest kinnipidamine.
- Kaitsekõne esitamine (töös esitatud seisukohtade esitamine ja argumenteerimine) ning küsimustele vastamine. Üldine esinemisoskus (väljendusoskus, abivahendite kasutamise oskus, etikett). Autori pädevus teema valdkonnas.

7. ÕPILASE JA JUHENDAJA KOOSTÖÖ

Uurimistöö juhendamine toimub individuaalselt.

Õpilane:

- Koostab enne uurimistöö tegemist projekti ja kooskõlastab selle juhendajaga.
- Koostab ise uurimistöö.
- Otsib teemakohast kirjandust.
- Analüüsib uurimismaterjali sisuliselt.
- Annab töö käigus vastavalt kokkulepitud ajakavale juhendajale aru tehtud ja planeeritavast tööst.
- Informeerib töö tegemist takistavate asjaolude ilmnemisel koheselt juhendajat ja võimalusel võtab tarvitusele meetmed töö jätkamiseks.
- Vastutab töös esitatud andmete õigsuse ja eetika nõuetest kinnipidamise eest.
- Vormistab töö nõuetekohaselt (sh ka keeleliselt ja stiililt). Vajadusel võib kasutada eesti keele filoloogi abi.
- Esitab uurimistöö õigeaegselt juhendajale allkirjastamiseks.
- Kooskõlastab kaitsekõne juhendajaga.
- Kaitseb töö kaitsmiskomisjoni ees.

Juhendaja:

- Aitab koostada uurimistöö projekti.
- Aitab formuleerida töö struktuuri ja suunab sisulist vormistamist.
- Suunab õpilast teemakohase kirjanduse otsingul.
- Konsulteerib õpilast uurimismaterjali analüüsimisel.
- Konsulteerib õpilast vastavalt kokkulepitud ajakavale.
- Pöörab õpilase tähelepanu õigete andmete esitamisele ja eetika nõuetest kinnipidamisele.
- Suunab töö vormistamist.
- Aitab koostada kaitsekõnet ja annab soovitusel ettekande esituseks.
- Võimalusel viibib juhendatava uurimistöö kaitsmisel.

KASUTATUD KIRJANDUS

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2005). Uuri ja kirjuta. Tallinn: Medicina.

Jõgi, U., Juhansoo, T. (2006). Üliõpilastööde koostamine ja vormistamine. Metoodiline juhend. Tallinn: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool

Kalle, E., Aarma, A. (2003). Teadustöö alused. Tallinn: OÜ Infotrükk.

Laherand, M.-L. (2008). Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: OÜ Infotrükk.

Roomets, S. (2002). Üliõpilastööd ja nende vormistamine arvutil. Tallinn: AS Rebellis.

Toompalu, S., Varendi, M., Mürsepp, P. (2003). Üliõpilaste kirjalike tööde koostamine ja vormistamine. Metoodiline juhend. Tartu: Avatar OÜ.

KIRJALIKE TÖÖDE STRUKTUUR

Teoreetilise uurimusena (kirjanduse ülevaade) koostatakse referaat, miniuurimistöö, kursusetöö ja uurimistöö koolieksamina. Töö koostisosad on:

- 1) tiitelleht;
- 2) sisukord;
- 3) lühendite loetelu (vajadusel);
- 4) sissejuhatus (referaadi kirjutamisel metoodika kirjeldus tuua sissejuhatusse ning siis põhiosas seda eraldi ei esitata);
- 5) põhiosa (jaotatakse peatükkideks ja alajaotusteks):
  - uurimistöö metoodika;
  - teoreetiline osa - kirjanduse ülevaade analüüsi tulemuste põhjal;
  - arutelu;
- 6) järeldused;
- 7) kokkuvõte (miniuurimistöös, kursusetöös ja uurimistöös);
- 8) kasutatud kirjandus;
- 9) lisad (vajadusel).

Empiirilise uurimusena (näiteks ankeetküsitlus, intervjuu, vaatlus, katse või valmis andmebaaside kasutamine) koostatakse **ainult** uurimistöö. Töö koostisosad on:

- 1) tiitelleht;
- 2) sisukord;
- 3) lühendite loetelu (vajadusel);
- 4) sissejuhatus;
- 5) põhiosa (jaotatakse peatükkideks ja alajaotusteks):
  - teoreetiline osa, mis teostatakse ainult kirjanduse ülevaate põhjal;
  - uurimistöö metoodika kirjeldus;
  - empiirilise uurimuse analüüsi tulemused;
  - arutelu;
- 6) järeldused;
- 8) kokkuvõte;
- 9) kasutatud kirjandus;
- 10) lisad.

TALLINNA PÄÄSKÜLA GÜMNAASIUM

Mare Muri
12. klass

**ÕPILASTE ÕPIMOTIVATSIOONI MÕJUTAVAD TEGURID
TALLINNA PÄÄSKÜLA GÜMNAASIUMI NÄITEL**

Uurimistöo

Juhendaja: Kalle Kuri

Tallinn 2005

Olen koostanud käesoleva uurimistöö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Uurimistöö autori allkiri: .....

Kuupäev   “   “   200...a.

Lubatud kaitsmisele.

Juhendaja: .....

/nimi ja akadeemiline kraad/

.....

/allkiri/

Kuupäev   “   “   200...a.

UURIMISTÖÖ RETSENSIOON

Lisa 3

Uurimistöõ autori nimi	
Uurimistöõ pealkiri	

	Hindamiskriteerium	Hinnang
1.	Teema valiku põhjendus. Uurimistöõ eesmärk ja uurimisülesanded (küsimused). Metoodika, olulisemad tulemused ja järeldused.	
2.	Töö pealkirja vastavus töö sisuga. Töö ülesehituse asjakohasus, eri osade omavaheline vastavus. Esitatud lisade asjakohasus.	
3.	Arutelu ja järeldused: Töö autori põhjendatud seisukohad uurimistulemuste osas. Töö tulemustel põhinevate ettepanekute asjakohasus ja rakendatavus.	
4.	Kirjandusallikad: Piisavus, asjakohasus ja adekvaatsus. Erialase kirjanduse kasutamine.	
5.	Vormistus ja maht: Vastavus kooli juhendile.	
6.	Keelekasutus: Õigekiri, lauseehitus, terminoloogia, selgus.	

Retsensendi nimi: .....

Kuupäev: .....

Haridustase .....

Eriala: .....

Allkiri:.....

<p>1. Teema valik, eesmärk, ülesanded või küsimused, meetodika. Teema valiku põhjendus (tausta- ja uurimisprobleemi kirjeldus ning probleemi lahendamise tähtsus eriala praktikale). Uurimistöö eesmärgi, ülesannete või küsimuste püstitamine. Uurimistöö meetodika kirjeldus.</p>
<p>2. Töö pealkiri. Töö ülesehitus, analüüsi tulemused ja esitamine. Töö pealkirja vastavus töö sisuga. Töö ülesehituse asjakohasus, eri osade omavaheline vastavus. Uurimuse analüüsi tulemuste vastavus eesmärgile ja ülesannetele või küsimustele ning esitamine. Esitatud lisade asjakohasus.</p>
<p>3. Kirjandusallikad. Piisavus, asjakohasus ja adekvaatsus. Erialase kirjanduse (sh teadusmaterjali) kasutamine.</p>
<p>4. Arutelu. Tulemuste olulisuse põhjendus (uurimisprobleemi lahendatavus, kasu eriala praktikale). Edaspidist uurimist vajava(te) probleemi(de) esitamine. Töö tulemustel põhinevate ettepanekute asjakohasus ja rakendatavus.</p>
<p>5. Järeldused. Vastavus uurimisülesannetele (või -küsimustele) ja uurimistulemustele.</p>
<p>6. Töö maht, vormistus, viitamine ja keelekasutus. Vastavus kooli juhendile. Õigekiri, lauseehitus, terminoloogia, selgus.</p>
<p>7. Uurimistöö kaitsmine. Kaitsekõne, abivahendite kasutamine, pädevus teema valdkonnas, esinemisoskus, etikett.</p>